

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaе, 1661

Titulus I. De summa Trinitate, & fide catholica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

SEPTIMI DECRE- TALIU LIBER PRIMUS.

TITULUS I DE SUMMA TRINITATE, ET FIDE CATHOLICA.

PAULUS QUARTUS.

*Trinitatem personarum in unitate substantiae, Christi divinitatem, ejusque de Spiritu
Sancto in utero virginis Mariae conceptionem profiteatur fides Catholica.*

CAPIT I.

Vm quorundam hominum pravitas at-
que iniquitas eo usque nostris tem-
poribus processerit, ut ex illis, qui
catholica fide abierant & defecerant,
plurimi quidem non solum diversas
haereticas profiteri, sed etiam ipsius fidei
fundamenta negare praesumant, & eorum exemplo mul-
tos in interitum animae deducant: Nos cupientes, pro
nostro pastoralis officio & charitate hujusmodi homi-
nes, quantum cum Deo possumus, à tam gravi & pesti-
fentis errore avocare, & ceteros, ne in talem impietatem
labantur, paternam severitatem admonere: omnes & singu-
los, qui hactenus asseruerunt, dogmatizarunt, vel credi-
derunt Deum omnipotentem non esse Trinum in perso-
nis, & in composita omnino indivisibile unitate substan-
tiae, in unum unumet simpliciter divinitatis essentia. Aut
Dominum nostrum Iesum Christum non esse verum
Deum ejusdem substantiae per omnia cum Patre, & Spi-
ritu Sancto, aut eundem secundum carnem non esse con-
ceptum in utero beatissimae semperque virginis Mariae de
Spiritu Sancto, sed sicut ceteros homines ex semine Io-
seph. Aut eundem Dominum ac Deum nostrum Ie-
sum Christum non subivisse acerbissimam crucis mor-
tem, ut nos à peccatis & aeterna morte redimeret, &
Patri ad vitam aeternam reconciliaret. Aut eandem
beatissimam virginem Mariam non esse veram Dei ma-
trem, nec perstitisse semper in virginitatis integritate,
ante partum scilicet, in partu, & perpetuo post partum,
ex parte omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus
Sancti, Apostolica auctoritate requirimus & monemus,
quatenus infra spatium trium mensium à publicatione
praesentium in Romana Curia, quoad revertentes in ea,
modo infra scripto, extra eam vero, quoad alios in illa
non residentes, modo & forma per dies festos statuendis
facienda, incipiendorum, quos pro primo, secundo & ter-
tio, ac peremptorio termino, ac monitione canonica eis
& eorum cuiuslibet assignamus, ab eorum assensione, dog-
matibus, & credulitate hujusmodi, ac quibuscumque aliis
in fide praedicta erroribus, in quos hactenus lapsi sunt,
reversantur, & ad unitatem ecclesiae redeundo, assensionem

dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujusmodi in
manibus inquisitorum haereticas pravitas civitatum, &
locorum, quibus ad praesens degunt, realiter & cum effe-
ctu abjurasse, & infra alios tres menses à die abjuratio-
nis hujusmodi inchoandos, de eadem abjuratio venera-
bilibus fratribus nostris, & R. E. Cardinalibus, dictae ha-
reticae pravitas inquisitoribus generalibus plenam fi-
dem fecisse debeant. Et cum hujusmodi errores tam gra-
ves & nefandi sint, ut illi, qui in eos decidunt, excusa-
tionem non habeant, sed subversis potius atque immanes,
quam haeretici merito dici possint: hac nostra perpetua
valutaria constitutione sancimus, quod tam illi, qui ha-
ctenus in ipsos errores, vel eorum aliquem, lapsi sunt, &
infra praedictum terminum non reverserint, & ea, quae
supra diximus non adimpleverint, quam omnes & sin-
guli alii qui in futurum in illos, vel illorum aliquem
quomodolibet prolaberentur, cujuscunque dignitatis, sta-
tus, gradus, ordinis, vel conditionis essent, pro subver-
sis & elapsis in haereticum haberi, & ut elapsi Curiae seculari
tradi, & per ipsam Curiam debitae poenis in relapsos
statutis puniri possint, in omnibus & per omnia, perinde
ac si evere & realiter in haereticum relapsi essent, & eos re-
lapsos esse constaret. Dat. Rom. sept. Id. Aug. M. D. LV.

Eugenius IV. In Concilio Florentino.

*Fidei & religionis Christianae assertio iustis adversus Graecos
rumoribus, de processione Spiritus Sancti à Patre & Filio, & de
reliqua doctrina Catholica capitulum.*

CAP. II.

Convenientes Latini & Graeci in hac sacrosancta Oe-
cumenica Synodo magno studio invicem usi sunt,
ut inter alia etiam articulus ille de divina Spiritus Sancti
processione, summa cum diligentia & assidua inquisiti-
one discuteretur. Prolati vero testimonis ex divinis
scripturis, plurimisque auctoritatibus sanctorum Doctri-
narum orientalium & occidentalium: aliquibus quidem
ex Patre & Filio, quibusdam vero ex Patre per Filium
procedere dicentibus Spiritum sanctum, & eandem in-
telligentiam aspicientibus omnibus sub diversis vocabu-
lis, Graeci quidem asseruerunt, quod id, quod dicunt

*a Graeci negantes processionem Spiritus Sancti à Patre & Filio
contra Latinos & quatuor concilia. l. 7. c. 4. C. eod. maximatur-
bas in ecclesia excusantur. Vid. Hug. Ezeriarum. Athan. in synod.
& lib. hujus argumenti.*

LIII

Idem ibidem.

CAP. III.

2 Ambrosius lib. 4. c. 4. de Sacram. Damascenus, lib. 4. c. 14.
Orthod. fid. Theophyl. ad 10. c. Ioan. Cyrill. Cateches. myst. 1. 2. & 5.
Cypr. serm. de lapsis 6. vid. l. 7. in p. C. eod.

Pius IV. In Concilio Tridentino.

CAP. IV.

2. Concil. Trident. sess. 22. cap. 2. *confutatio* *per* *magist.*
de Theologiis, sed & Iurisperitis, Medicis, & Philosophis, prout
promovendi, in orbe Rom. scripta & data est. Hactenus non in.
Trident. inf. de Magist. & Doctor. cap. 2.

Prophetas. Et unam Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Ecclesiam. Constat enim unum Baptisma in remissionem peccatorum: Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi seculi. Amen. Apostolica & Ecclesiastica traditio, reliquasque ipsam Ecclesiam observantibus, & constitutiones, firmiter admittit, & amplexatur. Item sacram scripturam scriptam cum sensum, quem tenet, & tenet sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione scripturarum scripturarum, admittere, nec eam unquam, nisi iuxta unanimem consensum Patrum accipiam, & interpretabor. Proinde quoque, septem esse verè & proprie sacramenta per legem, à Iesu Christo Domino nostro instituta, atque ad salutem humani generis, licet non omnia singulis necessaria, scilicet Baptisma, Confirmationem, Eucharistiam, Penitentiam, Extremam unctionem, Ordinem, Matrimonium: illaque gratiam conferre: & ex his Baptisma, Confirmationem, & Ordinem sine sacramento reiterari non posse. Receptos quoque, & approbatos Ecclesie Catholicæ ritus in supradictorum omnium sacramentorum solenni administratione recipio, & servabo omnia, & singula que de peccato originali, & de iustificatione in sacrosancta Trid. Synodo definita, & declarata fuerunt, amplector, & recipio. Proinde patet Missa offerri Deo verum, proprium, & propitiarium sacrificium pro vivis & defunctis: atque in sanctissimo Eucharistia Sacramento esse verè, realiter & substantialiter corpus & sanguinem, una cum anima, & divinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conversionem totius substantie vini in sanguinem: quam conversionem Catholicæ Ecclesiæ transubstantiationem appellat. Fateor etiam sub altera tantum specie totum atque integrum Christum, verumque Sacramentum sumi. Constantem teneo Purgatorium esse, animasque desiderantes fideliū suffragiis juvari. Similiter & sanctos unā cum Christo regnantes, venerandos, atque invocandos esse, eosque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum Reliquias esse venerandas. Firmiter afflicto, imago Christi, ac Depicta semper virginis, nec non aliorum Sanctorum habendas & reuerendas esse, atque eis debitum honorem, ac venerationem impertiri. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illarumque usum Christiano populo maxime salutarem esse affirmo. Sanctam, Catholicam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam omnium Ecclesiarum matrem, & magistratam agnosco. Romanoque Pontifici, Beati Petri Apostolorum Principis successori, ac Iesu Christi Vicario, veram obedientiam spondeo, ac iuro. Cetera item omnia à sacris Canonibus, & conciliis Conciliis, ac præcipue à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita, & declarata indubitanter recipio atque profiteor, simulque contraria omnia, atque hæreses quaslibet ab Ecclesia damnatas, & reiectas, & anathematizatas, ego pariter damno, rejicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nihil salus esse potest, quam in præsentis fronte professor, & veraciter teneo, eandem integram & immutabilem usque ad extremum vires spiritum constantissime Deo adiuvante tenere & confiteri, atque à meis subditis, & illis, quorum cura ad me in munere meo spectat, fieri, doceri & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Romæ Idibus Novemb. 1564.

TITVLVS II. DE RESCRIPTIS, ET MANDATIS Apostolicis.

Innocentius VIII. Pontifex Maximus. Rescriptum. & mandatum Apostolicum executionem impetrent, quibus parum contentantur, & obsequium

Mnes personæ tam seculares quàm regulares, contra quas in Curia Romana causæ de iure vel consuetudine commissæ sunt, vel in futurum tam per appellatam, seu de resolutionem ad illam, aut aliam quomodolibet committentur, & quæ citationes in vim commissionum Apostolicarum decretis vel decretis, aut quavis alia mandata, seu scripta Apostolica, iustitiam vel gratiam continentia, quominus iuxta illorum tenorem executioni demandentur, per se vel per alium seu alios directè vel indirectè, quovis qua sit colore impedire, aut impediri facere, seu clericis ut beneficiis Ecclesiasticis renunciant, aut iuri in illis sibi competenti cedant, vel ut à prosecutione causarum, & iurium huiusmodi desistant, mandari facere præsumpserint, aut pro illis impediendis, & renunciandis, ad Principes seu Officiales seculares, publicè vel occultè, per se vel alium, quovis qua sit colore recursum habuerint, causam perdent, & omne ius tam in petitorio, quàm possessorio, in re vel ad rem de qua agitur, eis competens, eo ipso amittant, & ad beneficia sic renunciata obtinendum inhabiles existant.

Aliæ vero personæ Ecclesiasticæ, seu etiam seculares, quas causa huiusmodi non tangit, executionem citationum huiusmodi, aut aliorum quorumcunque mandatorum, seu rescriptorum, & provisionum Apostolicarum, ut præmittitur, impediendes, aut impediendis huiusmodi, auxilium, consilium, vel favorem publicè vel occultè, directè vel indirectè præstantes, cuiusvisque conditionis vel præminentie existant, sententiam excommunicationis eo ipso incurrunt, à qua præterquam in mortis articulo constituti, & satisfactione prævia ab alio quàm à Romano Pontifice pro tempore existente, & canonice intrante, absolutionis beneficium nequeant obtinere.

Notarij vero, siue tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum & mandatorum, ac provisionum huiusmodi faciendis, seu quominus sunt inhibitionibus, requisiti fuerint, instrumenta publica desuper ad instantiam interese habentium, seu interese præsentium (satisfactorum de congruo salario) conficere recusaverint, per se ream incurrant, ac executionem officii tabellionatus amittant, sanique infames eo ipso, & eorum instrumentis siue scripturis publicis postmodum per eos super rogitis postea factis, & conficiendis, donec ab huiusmodi reata perjuris absolutionem & infamie absolutionem obtulerint, nulla fides in iudicio, vel extra adhibeatur. Datam Rom. oct. Cal. Feb. Ann. 1491.

Leo Decimus. Statuta & ordinationes quas sunt in instanti executione rescriptorum & provisionum Apostolicarum, nullius sint vigoris aut rebus.

Inter folie, recorda. Bonifacius Papa IX. prædecessor Leonis, ad quem fide dignorum relatione pervenerat, quod certi Prælati, quibus pie memoria Urbani Papa VI. etiam prædecessor noster concesserat, ut in eorum civitatibus & diocessibus exercitio litterarum Apostolicarum fieri non posset, nisi inter ipsos Prælatos ipsi aut eorum officialibus prius exhibitis, & per eos approbata forent, & eorundem Prælatorum officiales in consuetudinem deduxerant: aliqui verò prætexu statutorum provincialium, seu synodaliū etiam servabant, quod nullas litteras Apostolicas huiusmodi exequi auderet, nisi postquam Prælati, seu officiales ipsi per suas

a Diversis rescriptorum: iustitia, c. pastoralis. c. iustitatus. c. super litteris. de rescriptis. Gratia, c. gratia. de rescriptis. in 6. & Clementi. grat. cod.